

Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип
Македонија

Воронешки државен универзитет
Русија

Универзитет имени Гоце Делчева, г. Штип
Македонија

Воронежский государственный университет
Россия

Goce Delcev University in Stip
Macedonia

Voronezh State University
Russia

Прва меѓународна научна конференција

Первая международная научная конференция

First International Scientific Conference

ФИЛКО FILKO

ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ

ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ

PHILOLOGY, CULTURE AND EDUCATION

ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ
СБОРНИК СТАТЕЙ
CONFERENCE PROCEEDINGS

18-19 март 2016 / 18-19 марта 2016 / 18-19 March 2016

Штип

Штип

Stip

Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип Македонија	Воронешки државен универзитет Русија
Универзитет имени Гоце Делчева, г. Штип Македонија	Воронежский государственный университет Россия
Goce Delcev University in Stip Macedonia	Voronezh State University Russia

Прва меѓународна научна конференција   Первая международная научная конференция

First International Scientific Conference

Ф И Л К О F I L K O

ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ   ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ
PHILOLOGY, CULTURE AND EDUCATION

ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ
СБОРНИК СТАТЕЙ
CONFERENCE PROCEEDINGS

18-19 март 2016 / 18-19 марта 2016 / 18-19 March 2016
Штип   Штип   Stip

ОРГАНИЗАЦИСКИ КОМИТЕТ

Драгана Кузмановска, Филолошки факултет при УГД
Олга А. Бердникова, Филолошки факултет при ВГУ
Светлана Јакимовска, Филолошки факултет при УГД
Татјана А. Тернова, Филолошки факултет при ВГУ
Виолета Димова, Филолошки факултет при УГД
Генадиј Ф. Ковалов, Филолошки факултет при ВГУ
Лариса В. Рибачева, Филолошки факултет при ВГУ
Костадин Голаков, Филолошки факултет при УГД

МЕЃУНАРОДЕН ПРОГРАМСКИ КОМИТЕТ

Виолета Димова (Македонија)
Марија Кусевска (Македонија)
Ева Ѓорѓиевска (Македонија)
Даниела Коцева (Македонија)
Силвана Симоска (Македонија)
Софија Заболотнаја (Русија)
Лариса В. Рибачева (Русија)
Татјана А. Тернова (Русија)
Волфганг Моч (Германија)
Габриела Б. Клајн (Италија)
Карин Руке-Брутен (Франција)
Танван Тонтат (Франција)
Јулиа Дончева, (Бугарија)
Нецати Демир, (Турција)
Зеки Ѓурел, (Турција)
Ахмед Ѓуншен (Турција)
Олег Н. Фенчук (Белорусија)
Данијела Костадиновиќ (Србија)
Тамара Валчиќ- Булиќ (Србија)
Селена Станковиќ (Србија)
Реа Лујиќ (Хрватска)
Биљана Мариќ (Босна и Херцеговина)
Душко Певуља (БиХ)

Технички секретар
Татјана Уланска
Марија Тодорова

Главен и одговорен уредник

Драгана Кузмановска

Јазично уредување

Даница Атанасовска-Гаврилова (македонски јазик)

Софија Заболотнаја (руски јазик)

Биљана Иванова (англиски јазик)

Техничко уредување

Костадин Голаков

Славе Димитров

Адреса на организацискиот комитет:

Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип

Филолошки факултет

ул. „Крсте Мисирков“ бр. 10-А

Пош. фах 201, Штип - 2000, Р. Македонија

Воронешки државен универзитет

Филолошки факултет

г. Воронеж, пл. Ленина, 10, корпус 2, к. 34, Русија

Е-пошта: filko.conference@gmail.com

Веб-страница: <http://js.ugd.edu.mk/index.php/fe>

CIP - Каталогизација во публикација

Национална и универзитетска библиотека “Св. Климент Охридски”, Скопје

316.7(062)

МЕЃУНАРОДНА научна конференција филологија, култура и образование
(1; 2016 ; Штип)

Зборник на трудови / Прва меѓународна научна конференција
филологија, култура и образование, 18-19 март 2016, Штип = Сборник
статей / Первая международная научная конференц, 18-19 марта
2016, Штип = Conference proceedings / First International Scientific
Conference, 18-19 March 2016, Stip. - Штип : Универзитет “Гоце
Делчев”, 2016. - 1119 стр. ; 21 см

Трудови на мак., рус. и англ. јазик. - Библиографија кон трудовите

ISBN 978-608-244-308-9

1. Насп. ств. насл. - I. Международная научная конференц
(1; 2016 ; Штип) види Меѓународна научна конференција филологија,
култура и образование (1 ; 2016 ; Штип). - II. First International
Scientific Conference (1 ; 2016 ; Схтип) види Меѓународна научна
конференција филологија, култура и образование (1 ; 2016 ; Штип)

а) Културологија - Собори

COBISS.MK-ID 101960202

РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ

Драгана Кузмановска, Филологический факультет при УГД
Ольга А. Бердникова, Филологический факультет при ВГУ
Светлана Якимовска, Филологический факультет при УГД
Татьяна А. Тернова, Филологический факультет при ВГУ
Виолета Димова, Филологический факультет при УГД
Геннадий Ф. Ковалев, Филологический факультет при ВГУ
Лариса В. Рыбачева, Филологический факультет при ВГУ
Костадин Голаков, Филологический факультет при УГД

МЕЖДУНАРОДНАЯ РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Виолета Димова (Македония)
Мария Кусевска (Македония)
Ева Гёргиевска (Македония)
Даниела Коцева (Македония)
Силвана Симоска (Македония)
Софья Заболотная (Россия)
Лариса В. Рыбачева (Россия)
Татьяна А. Тернова (Россия)
Волфганг Моч (Германия)
Габриелла Б. Клейн (Италия)
Карин Рукэ-Брутэн (Франция)
Танван Тонтат (Франция)
Юлиа Дончева (Болгария)
Неджати Демир (Турция)
Зеки Гюрел (Турция)
Ахмед Гюншен (Турция)
Олег Н. Фенчук (Беларусь)
Даниела Костадинович (Сербия)
Тамара Валчич- Булич (Сербия)
Селена Станкович (Сербия)
Реа Луйич (Хорватия)
Биляна Марич (Босния и Херцеговина)
Душко Певуля (Босния и Херцеговина)

Ученый секретарь

Татьяна Уланска
Мария Тодорова

Главный редактор
Драгана Кузмановска

Языковая редакция
Даница Атанасовска-Гаврилова (македонский язык)
Софья Заболотная (русский язык)
Биляна Иванова (английский язык)

Техническое редактирование
Костадин Голаков
Славе Димитров

Адрес организационного комитета
Университет им. Гоце Делчева – Штип
Филологический факультет
ул. „Крсте Мисирков“ д. 10-А
Пош. фах 201, Штип - 2000, Р. Македония

Воронежский государственный университет
Филологический факультет
г. Воронеж, пл. Ленина, 10, корпус 2, к. 34, Россия
Э-почта: filko.conference@gmail.com
Веб-сайт: <http://js.ugd.edu.mk./index.php/fe>

EDITORIAL STAFF

Dragana Kuzmanovska, Faculty of Philology, UGD
Olga A. Berdnikova, Faculty of Philology, VGU
Svetlana Jakimovska, Faculty of Philology, UGD
Tatyana A. Ternova, Faculty of Philology, VGU
Violeta Dimova, Faculty of Philology, UGD
Genadiy F. Kovalyov, Faculty of Philology, VGU
Larisa V. Rybatcheva, Faculty of Philology, VGU
Kostadin Golakov, Faculty of Philology, UGD

INTERNATIONAL EDITORIAL BOARD

Violeta Dimova (Macedonia)
Marija Kusevska (Macedonia)
Eva Gjorgjievska (Macedonia)
Daniela Koceva (Macedonia)
Silvana Simoska (Macedonia)
Sofya Zabolotnaya (Russia)
Larisa V. Rybatcheva (Russia)
Tatyana A. Ternova (Russia)
Wolfgang Motch (Germany)
Gabriella B. Klein (Italy)
Karine Rouquet-Brutin (France)
That Thanh-Vân Ton (France)
Yulia Doncheva (Bulgaria)
Necati Demir (Turkey)
Zeki Gurel (Turkey)
Ahmed Gunshen (Turkey)
Oleg N. Fenchuk (Belarus)
Danijela Kostadinovic (Serbia)
Tamara Valchic-Bulic (Serbia)
Selena Stankovic (Serbia)
Rea Lujic (Croatia)
Biljana Maric (Bosnia and Herzegovina)
Dushko Pevulja (Bosnia and Herzegovina)

Conference secretary

Tatjana Ulanska
Marija Todorova

Editor in Chief

Dragana Kuzmanovska

Language editor

Danica Atanasovska-Gavrilova (Macedonian)

Sofya Zabolotnaya (Russian)

Biljana Ivanova (English)

Address of the Organizational Committee

Goce Delcev University - Stip

Faulty of Philology

Krste Misirkov St. 10-A

PO Box 201, Stip - 2000, Republic of Macedonia

Voronezh State Universiy

Faculty of Philology

10 pl. Lenina, Voronezh, 394006, Russia

E-mail: filko.conference@gmail.com

Web-site: <http://js.ugd.edu.mk./index.php/fe>

СОДРЖИНА / СОДЕРЖАНИЕ / CONTENT

1. Andonova Albena - FORMATION OF COMMUNICATIVE COMPETENCE AT WORK IN A SMALL GROUP.....	17
2. Асимопулос Панайиотис - УМЕНЬШИТЕЛЬНЫЕ СУФФИКСЫ: СОПОСТАВИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ МОРФОСЕМАНТИЧЕСКИХ ОСОБЕННОСТЕЙ В СОВРЕМЕННОМ ГРЕЧЕСКОМ, РУССКОМ И СЕРБСКОМ ЯЗЫКАХ	23
3. Vabic – Vjelic Olgica - APPLICATION OF POETRY WORKSHOPS IN KINDERGARTEN	33
4. Басовска Мери, Ивановска Билјана - НАЧИНИ НА ИЗРАЗУВАЊЕ НА ГОВОРНИОТ ЧИН БАРАЊЕ ВО ЈАЗИЧНИОТ ПАР ГЕРМАНСКИ – МАКЕДОНСКИ	41
5. Белчев Толе, Младеноски Ранко - МЕТАЛИТЕРАТУРНИТЕ СЕГМЕНТИ ВО „ТЕАТАРСКИ РОМАН“ НА БУЛГАКОВ И ВО „ВЕШТИЦА“ НА АНДОНОВСКИ	51
6. Бердникова Ольга - НОВЫЕ РЕАЛИСТЫ» В СОВРЕМЕННОЙ РУССКОЙ ЛИТЕРАТУРЕ	61
7. Бизоев Никола - ВАЛОРИЗАЦИЈА НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО ВО ИСТОЧНА МАКЕДОНИЈА	71
8. Бијелиќ Бисера – ИМАГОЛОШКИТЕ СЛИКИ ЗА ИСТОКОТ И ЗАПАДОТ ВО ДРАМИТЕ НА ДЕЈАН ДУКОВСКИ И ГОРАН СТЕФАНОВСКИ	81
9. Божиновски Александар, Методијески Дејан - ИНФОРМАЦИОНИТЕ СИСТЕМИ ЗА ПРИВАТНО СМЕСТУВАЊЕ КАКО ФАКТОР ЗА КУЛТУРНОТО ЗНАЧЕЊЕ НА ТУРИЗМОТ	93
10. Величковска Родна - КУЛТУРНА СОРАБОТКА МЕЃУ РУСИЈА И МАКЕДОНИЈА ИЗРАЗЕНА ПРЕКУ ЗАПОЗНАВАЊЕ НА КУЛТУРНИТЕ ВРЕДНОСТИ НА ОБРЕДНО-ПЕЈАЧКИТЕ ЖАНРОВИ	101
11. Веновска-Антевска Снежана - ПРАГМАТСКО-КОГНИТИВНИОТ АСПЕКТ НА ЛЕКСИЧКОСЕМАНТИЧКИТЕ КАРАКТЕРИСТИКИ ЗА ИЗРАЗУВАЊЕ НА МОДАЛНОСТА ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК	111
12. Власова Марина - ЭЛЕМЕНТЫ СОКРАТИЧЕСКОГО ДИАЛОГА В ФИЛЬМЕ ДЖИМА ДЖАРМУША «КОФЕ И СИГАРЕТЫ»	119
13. Гилова Лидија - ЕВАЛУАЦИЈА НА РАБОТАТА НА УЧИЛИШТЕТО ВО ПОДРАЧЈЕТО – ПОЛОЖБА НА УЧЕНИЦИТЕ	125
14. Грачева Жанна – МАРКЕМАЛОГИЈА И ОПРЕДЕЛЕНИЕ АВТОРСТВА ТЕКСТА	135
15. Грујовска Сашка - NOMINA AGENTIS ВО МАКЕДОНСКИОТ И ВО ГЕРМАНСКИОТ ЈАЗИК	141

16. Ghentulescu Raluca - METAPHORS IN TECHNICAL-SCIENTIFIC TEXTS	147
17. Demir Necati - PETROGLYPHS AS A SOURCE OF URAL-ALTAIC PEOPLE'S LANGUAGE, HISTORY AND CULTURE	155
18. Денкова Јованка - АНИМАЛИЗМОТ КАКО ТЕМА ВО КНИЖЕВНОСТА ЗА ДЕЦА	163
19. Дѳгтева Јрославна - ЧУЖОЈ ВЗГЛЯД КАК МЕЖДИСЦИПЛИНАРНАЯ ПРОБЛЕМА	171
20. Димова Виолета - РЕЦЕПЦИЈАТА НА РУСКИТЕ ПИСАТЕЛИ ВО НАСТАВАТА ПО МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК И ЛИТЕРАТУРА	179
21. Dimova Mariya, Milcheva Hristina - THE TRAINING OF GERIATRIC SPECIALISTS IN MEDICAL COLLEGE AT TRAKIA UNIVERSITY, STARA ZAGORA, BULGARIA - IMPORTANT TOOL OF SOCIAL POLICY FOR ACHIEVING BETTER QUALITY OF LIFE FOR OLD PEOPLE	185
22. Донев Драган – ПРОБЛЕМИ СО ПРИБЕЛЕЖУВАЊЕ НА СТУДЕНТИТЕ ПРИ КОНСЕКУТИВНО ТОЛКУВАЊЕ	191
23. Ѓорѓиева Димова Марија – НАРАТИВНИ ХИЈАЗМИ: КНИЖЕВНОСТА КАКО ИСТОРИЈА, ИСТОРИЈАТА КАКО КНИЖЕВНОСТ	199
24. Ѓорѓиевска Ева, Маролова Даринка - КРИЗАТА НА ИСТОРИЈАТА И НА КНИЖЕВНИОТ ЛИК ВО РОМАНОТ „ЧОВЕК БЕЗ СВОЈСТВА“ НА РОБЕРТ МУЗИЛ	209
25. Заболотная Софђа - ИМЯ КАК ХРОНОТОП: О КЛЮЧЕВЫХ ТОЧКАХ ПОНИМАНИЯ ТЕКСТА	217
26. Зайналова Лариса - СОХРАНЕНИЕ ОСОБЕННОСТЕЙ ЭКСПРЕССИВНОГО СИНТАКСИСА С. ДАЛИ В ПЕРЕВОДНОЙ ЛИТЕРАТУРЕ (НА ПРИМЕРЕ ПРОИЗВЕДЕНИЙ С. ДАЛИ).....	225
27. Зарецкая Виктория - КОНЦЕПТ МЕССИИ В СОВРЕМЕННОЙ РУССКОЙ ПРОЗЕ (НА МАТЕРИАЛЕ РОМАНА Д. РУБИНОЙ «ВОТ ИДЕТ МЕССИЯ!»)	231
28. Ivanova Biljana, Kuzmanovska Dragana, Kirova Snezana - PREFIX NEGATION IN ENGLISH, GERMAN, AND MACEDONIAN LANGUAGE IN THE TEACHING PROCESS - ANALYSIS OF EXPLICIT LEXICAL PREFIX NEGATIONS	237
29. Ивановска Билјана, Кусевска Марија, Даскаловска Нина - ГОВОРНИОТ ЧИН БАРАЊЕ И МОДАЛНОСТА КАКО НЕГОВА КАРАКТЕРИСТИКА ВО МЕЃУЈАЗИКОТ НА МАКЕДОНСКИТЕ ИЗУЧУВАЧИ ПО СТРАНСКИ ЈАЗИК	247
30. Ивановска Лела - УЛОГАТА НА СТУДЕНТИТЕ ВО ПРОЦЕСОТ НА ЕВАЛВАЦИЈА НА НАСТАВНИОТ КАДАР	255
31. Игнатовска – Димитрова Христина – КУЛТУРНА МЕДИЈАЦИЈА ВО ПРОЦЕСОТ НА АФИРМАЦИЈА НА ЕВРОПСКИОТ, РЕЛИГИСКИ ИДЕНТИТЕТ	263
32. Iliev Krste, Pop-Zarjeva Natalija - THEMATIC AND TEXTUAL COMPARISON OF THE TRAGEDIES HAMLET BY WILLIAM SHAKESPEARE AND ANTIGONE BY SOPHOCLES.....	275

33. Иљина Татьяна - ОСОБЕННОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ СЛУЖЕБНЫХ СЛОВ В РУССКИХ И АНГЛИЙСКИХ СЛОЖНОПОДЧИНЕННЫХ ПРЕДЛОЖЕНИЯХ: ТРУДНОСТИ ПЕРЕВОДА	283
34. Iskrev Dimitar - KEY CHARACTERISTICS OF SUCCESSFUL EDUCATIONAL COUNSELING OF SCHOOL'S CLASS.....	291
35. Jakimovska Svetlana - ON TRANSLATION OF CHURCH-SLAVONIC ORTHODOX TERMS IN FRENCH.....	297
36. Jankova Natka, Jovcheska Silvana - THE ART OF BUSINESS ENGLISH	307
37. Јованов Јане - ПЕРСПЕКТИВИ ЗА НОВИ УЧЕБНИЦИ ПО СТРАНСКИ ЈАЗИК	315
38. Јованов Јане, Ромашевска Катерина - „ИЗГУБЕНАТА ГЕНЕРАЦИЈА“ – „ИЗГУБЕНА“ НИЗ ИСКУСТВАТА И ЗНАЧЕЊЕТО.....	323
39. Јорданов Кирил, Чапова Загорка - ВЛИЈАНИЕТО НА СОЦИЈАЛНИТЕ МРЕЖИ ВРЗ НАСТАВАТА И ОДНОСОТ НАСТАВНИК – УЧЕНИК.....	333
40. Јосимовска Верица - КНИЖЕВНОСТА КАКО СВЕДОК НА ИСТОРИЈАТА	345
41. Југрева Марија - ДИСТОПИСКА ЛИТЕРАТУРА – ПРЕДВЕСНИК НА ИДНИНАТА ИЛИ САМО ТРЕНД ВО МОДЕРНАТА ЛИТЕРАТУРА.....	351
42. Караниколова-Чочоровска Луси - ЖЕНСКИОТ ИДЕНТИТЕТ И МЕНТАЛИТЕТ НА ЕДНА РУСКА И ЕДНА МАКЕДОНСКА АНА (ИЛИ: ЗА РОДОВАТА „ДРУГОСТ“ НА ТОЛСТОЕВАТА „АНА КАРЕНИНА“ И НА „АНА“ НА ЈОВАН КОТЕСКИ).....	357
43. Касаповска-Чадловска Милена - КОНСТРУКЦИИ СО АТРИБУТИВНИ ГЛАГОЛИ ВО ФРАНЦУСКИОТ ЈАЗИК И НИВНИТЕ ЕКВИВАЛЕНТИ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК.....	365
44. Кеџан Ана - WAS CATHERINE EARNSHAW A VAMPIRE? A REVISITING OF WUTHERING HEIGHTS.....	377
45. Китанов Блаже, Китанова Ирена – ТАЈНАТА НА РУЖАТА ВО МАЛИОТ ПРИНЦ НА ЕГЗИПЕРИ.....	385
46. Китанова Ирена, Петрова Ѓорѓева Емилија, Мирасчиева Снежана, Коцева Даниела – ЧИТАЊЕТО И РАБОТАТА СО ТЕКСТ ВО ОДДЕЛЕНСКА НАСТАВА.....	393
47. Ковалев Геннадий - К ВОПРОСУ ОБ АВТОБИОГРАФИЗМЕ В РОМАНЕ А.С.ПУШКИНА «ЕВГЕНИЙ ОНЕГИН».....	401
48. Кожинкова Весна - КОСМОПОЛИТИЗМОТ ВО ТВОРЕШТВОТО НА КОЛБЕ И ЛАФАЗАНОВСКИ.....	409
49. Коробов-Латынцев Андрей - «СМЕРТЬ УНИВЕРСИТЕТА» РЕКОНСТРУКЦИЈА ФИЛОСОФИИ ОБРАЗОВАНИЯ ФРИДРИХА НИЦШЕ (ПО РАБОТЕ «ЛЕКЦИИ О БУДУЩНОСТИ УНИВЕРСИТЕТА»).....	417
50. Коцева Весна, Тодорова Марија, Уланска Татјана - ПРЕГЛЕД НА КРИТИЧКИТЕ ИНТЕРПРЕТАЦИИ НА КРЕШЕНОВИОТ МОДЕЛ НА УСВОЈУВАЊЕ/УЧЕЊЕ НА НЕМАЈЧИН ЈАЗИК.....	423
51. Коцева Даниела, Мирасчиева Снежана, Петрова-Ѓорѓева Емилија, Китанова Ирена - КУЛТУРА, ГЛОБАЛИЗАЦИЈА, ИДЕНТИТЕТ	431

52. Krsteva Marija - BIOGRAPHICAL FICTIONS ABOUT THE GREAT AMERICAN AUTHORS F. SCOTT FITZGERALD AND ERNEST HEMINGWAY	439
53. Кузмановска Драгана, Шекеринова Емилија - ИНФОРМАЦИСКИ И КОМУНИКАЦИСКИ ТЕХНОЛОГИИ ВО СОВРЕМЕНАТА НАСТАВА ВО СРЕДНИТЕ УЧИЛИШТА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	449
54. Kurteshi Voglushe, Gulevska Valentina - COMPARATIVE MONITORING OF BEHAVIOR OF PROBLEMATIC PUPILS IN KOSOVO AND MACEDONIA	457
55. Kyrchanoff Maksym W. - LITERATURIZING MODERNIZATIONS IN PRE- AND POST-MODERN SOCIETIES: DESTRUCTION OF ARCHAICNESS IN CONTEXTS OF INTELLECTUAL OPPOSITIONS OF BARBARISM AND CIVILIZATION CATEGORIES IN HISTORICAL TIME	463
56. Kyuchukova Sylvia - INCLUSION OF CHILDREN RAISED IN INSTITUTIONS TO THE DEVELOPMENTS IN THE SPHERE OF HEALTH BEHAVIOR.....	475
57. Лапыгина Мария – СРАВНИТЕЛЬНАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ЛЕКСИЧЕСКИХ СРЕДСТВ СОЗДАНИЯ ПОЛОЖИТЕЛЬНОГО ИМИДЖА ПОЛИТИКА В РУССКИХ И СЕРБСКИХ СМИ	483
58. Леонтиќ Марија - A1 и A2 ЗАЕДНИЧКИ РЕФЕРЕНТНИ РАМНИШТА НА ЗАЕДНИЧКАТА ЕВРОПСКА РЕФЕРЕНТНА РАМКА ЗА ЈАЗИЦИ И НИВНАТА ПРИМЕНА ПРИ ПОДГОТВУВАЊЕ УЧЕБНИЦИ ЗА УЧЕЊЕ ТУРСКИ ЈАЗИК ВО ТУРЦИЈА И ВО МАКЕДОНИЈА	489
59. Мајхошев Андон – ГОВОР НА ОМРАЗА ВО ТРАДИЦИОНАЛНИТЕ МЕДИУМИ ВО РМ. ПРИМЕРИ ОД РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	501
60. Макаријоска Лилјана, Ѓорѓиоска Жаклина - ЦРКОВНОСЛОВЕНСКИТЕ ЛЕКСИЧКИ ЕЛЕМЕНТИ ВО ПОЕЗИЈАТА НА МИХАИЛ РЕНЦОВ	509
61. Малинов Зоранчо - ШТИП, „ЧЕТ’РСЕ“ И УНЕСКО - КАКО ДА СЕ ИСКОРИСТИ ВПИШУВАЊЕТО НА ШТИПСКИОТ ОБИЧАЈ НА СВЕТСКАТА РЕПРЕЗЕНТАТИВНА ЛИСТА НА НЕМАТЕРИЈАЛНО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО	515
62. Мануковска Татјана – ЗИМНИЕ СВЯТКИ В С. ПЕРШИНО И СИНИЕ ЛИПЈАГИ НИЖНЕДЕВИЦКОГО РАЙОНА ВОРОНЕЖСКОЙ ОБЛАСТИ.....	523
63. Марковиќ Михајло, Новотни Соња - ЗА НЕКОИ СЛОВЕНСКИ ЈАЗИЦИ (МИНАТО, СЕГАШНОСТ И ИДНИНА)	533
64. Меркулова Инна - ПАРАМЕТРИЧЕСКИЈ АНАЛИЗ ЛЕКСИКИ МАКЕДОНСКОГО ЈАЗИКА	541
65. Меркулова Ирина, Марјана Розенфелд - ЯЗЫКОВАЯ ИГРА В РОССИЙСКИХ РЕКЛАМНЫХ ТЕКСТАХ	549
66. Методијески Дејан, Голаков Костадин - ПРЕГЛЕД НА ПОЗНАЧАЈНИТЕ ТУРИСТИЧКИ ВОДИЧИ	555
67. Мирасчиева Снежана, Коцева Даниела, Петрова-Ѓорѓева Емилија, Китанова Ирена - ПОВРЗАНОСТА МЕЃУ ОБРАЗОВАНИЕТО, ПРАКТИКАТА И ВОСПИТНО-ОБРАЗОВНИТЕ ЦЕЛИ ВО ОПШТЕСТВЕН КОНТЕКСТ	565

68. Мирчева-Бошевска Билјана - МОЖНОСТИ И НАЧИНИ ЗА ПРЕВОД НА ФРАЗЕМИТЕ	573
69. Михайлова Елена, Цзяннань Чжан - КОНЦЕПТ «МУЗЫКА» В ТВОРЧЕСТВЕ С.В. РАХМАНИНОВА В КОНТЕКСТЕ РАЗЛИЧНЫХ ИСКУССТВ	581
70. Михајловиќ Костадиновска Сања – МЕТАФОРИТЕ ЗА ДОН КИХОТ ВО МАКЕДОНСКИ КОНТЕКСТ	591
71. Молчанова Н. - АСТРАЛЬНИЙ КОСМОС КОНСТАНТИНА БАЛЬМОНТА	605
72. Moretti Violeta - LATIN PROVERBS AS A TWO-WAY ROAD OF CULTURAL TRANSFER	615
73. Нацев Трајче, Веселинов Драган - КУЛТУРНАТА ИСТОРИЈА НА ШТИП ВО ПРАИСТОРИЈАТА	623
74. Недјурмагомедов Георгий - СОДЕРЖАНИЕ ТЕОРИЙ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ СТАРШЕКЛАСНИКОВ РЕАЛИЗУЕМЫХ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ В ШКОЛАХ СЕВЕРНОГО КАВКАЗА	631
75. Ниами Емил - ПОЛИТКОРЕКТНОСТА ВО МАКЕДОНСКАТА ЈАЗИЧНА СРЕДИНА	639
76. Никодиновски Звонко - СЕМИОЛОГИЈАТА НА ЖЕНАТА ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК - ЖЕНАТА ВООПШТО И ФИЗИЧКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ЖЕНАТА	645
77. Николовска Кристина - ПОЕТСКИОТ БЛЕСОК НА ГЕНАДИЈ АЛГИ ВО МАКЕДОНСКИ КОНТЕКСТ	655
78. Ничева Весна, Ашкилова Маја, Иванова Адријана - ПРОФЕСИОНАЛНИОТ ИДЕНТИТЕТ НА НАСТАВНИКОТ – КОМПЕТЕНТЕН НАСТАВНИК НА 21- ВЕК	663
79. Новотни Соња, Марковиќ Михајло - КОНТРАСТИВНОСТ НА ДИЈАХРОНИЈАТА НА МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК ПРИКАЖАН ПРЕКУ СТАРОСЛОВЕНСКИТЕ РАКОПИСИ	669
80. Орлов Алексей - ХУДОЖЕСТВЕННЫЙ ПОРТРЕТ РЕВОЛЮЦИИ В КНИГЕ ИВАНА БУНИНА «ОКАЯННЫЕ ДНИ»	681
81. Петрова Снежана – ИНТЕРКУЛТУРНОСТА ВО КОМУНИКАЦИЈАТА (РАЗМИСЛУВАЊА ЗА КУЛТУРНО-ЦИВИЛИЗАЦИСКИТЕ И ОБРАЗОВНИТЕ ПЕРСПЕКТИВИ)	691
82. Петрова-Ѓорѓева Емилија, Коцев Митко - ВОСПИТНАТА ФУНКЦИЈА НА УЧИЛИШТЕТО ВО СОВРЕМЕНОТО ОПШТЕСТВО	699
83. Петрова-Ѓорѓева Емилија, Мирасчиева Снежана, Китанова Ирена, Коцева Даниела - СОВРЕМЕНОТО УЧИЛИШТЕ КАКО ОРГАНИЗАЦИСКИ СИСТЕМ	707
84. Петрова-Џамбазова Снежана – МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК ВО ТЕЛЕВИЗИСКИТЕ РЕКЛАМНИ ПОРАКИ	713
85. Петровска-Кузманова Катерина - МАКЕДОНСКИТЕ ОБРЕДНИ ПОВОРКИ ВО ИСТРАЖУВАЊАТА НА НИКИТА ИЛИЧ ТОЛСТОЈ	719

86. Popova Ana - THE REPRESENTATION OF ST. NICHOLAS THE WARM-HEARTED PROTECTOR AND ST. SIMEON THE STILYTES IN THE CHURCH OF ST. GEORGE AT POLOŠKO	727
87. Pop-Zarjeva Natalija, Iliev Krste - THE BYRONIC HERO: EMERGENCE, ISSUES OF DEFINITION AND HIS PROGENIES	741
88. Попоска Соња - АКЦЕНТОТ И АКЦЕНТСКИТЕ ЦЕЛОСТИ ВО ЈАЗИКОТ НА МЕДИУМИТЕ	749
89. Правдина Ирина - КОНТРАСТИВНИЙ АНАЛИЗ ТЕРМИНОВ РОДСТВА В ДИАХРОНИЧЕСКОМ АСПЕКТЕ (НА МАТЕРИАЛЕ РУССКОГО И СЕРБСКОГО ЯЗЫКОВ).....	759
90. Пресилска Јасмина – ВЛИЈАНИЕТО НА ФРАНЦИЈА И ФРАНЦУСКИОТ ЈАЗИК ВРЗ РАЗВОЈОТ НА ОБРАЗОВАНИЕТО И КУЛТУРАТА ВО БИТОЛА	765
91. Продановска Весна - ВАЖНОСТА И ПРИОДИТЕ ПРИ ПРЕДАВАЊАТА ПО ПРАВИЛЕН ИЗГОВОР ВО ИЗУЧУВАЊЕТО НА АНГЛИСКИОТ КАКО СТРАНСКИ ЈАЗИК.....	775
92. Пухова Татјана - РАСТИТЕЛЬНЫЕ ОБРАЗЫ В ВОРОНЕЖСКИХ КАЛЕНДАРНЫХ ОБРЯДАХ	785
93. Ramadanski Draginja L. - SOVIET BOOK OF THE DEAD	797
94. Ряполов Сергей - ВВЕДЕНИЕ В ФИЛОСОФИЮ» ВАСИЛИЯ НИКОЛАЕВИЧА КАРПОВА И ФОРМИРОВАНИЕ ОРИГИНАЛЬНОЙ РУССКОЙ ФИЛОСОФСКОЙ ТРАДИЦИИ	805
95. Сандева Васка, Деспот Катерина - АРХИТЕКТОНСКИ ЗАВЕСИ ВО ПРОСТОР ПРИЧИНА ЗА ДРАМАТИЧНОСТ ВО ПРОСТОР.....	817
96. Сидорук Екатерина - «МАССОВЫЙ» ЧЕЛОВЕК В КОНТЕКСТЕ РОЕВОЙ ЖИЗНИ (НА ПРИМЕРЕ ПОВЕСТИ «ГОЛУБОЕ И КРАСНОЕ», РАССКАЗА «КЛЮЧАРЕВ И АЛИМУШКИН»)	825
97. Симионска Магдалена - МОРФОСИНТАКСАТА И МЕСТОПОЛОЖБАТА НА ПРИЛОШКИТЕ ОПРЕДЕЛБИ ЗА НАЧИН ВО АНГЛИСКИОТ И ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК	829
98. Симоска Силвана – ГЕРМАНСКО-МАКЕДОНСКИ ЗАЕМКИ И/ИЛИ ЛАЖНИ ПАРОВИ.....	839
99. Sîrbu Otilia - BETWEEN SACRED AND PROFANE.....	857
100. Smilkova Viktorija - INTER-LINGUSTIC ANALYSYS OF APOLOGIES IN MACEDONIAN AND ENGLISH	863
101. Ставрева Веселиновска Снежна, Кирова Снежана - КОРЕЛАЦИЈА И ИНТЕГРАЦИЈА НА НАСТАВНИТЕ СОДРЖИНИ СО ЕКОЛОШКА ТЕМАТИКА НА ЧАСОВИТЕ ПО АНГЛИСКИ ЈАЗИК ВО ОСНОВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ ВО Р. МАКЕДОНИЈА	877
102. Стојанов Трајче - ДОСТОЕВСКИ КАКО ЛИТЕРАЛИЗАЦИЈА НА ФИЛОСОФИЈАТА НА СОЛОВЈОВ	887

103. Стојаноска Иванова Татјана, Анастасовски Иван, Томевска Илиевска Елизабета - ИНТЕРКУЛТУРНИОТ ДИЈАЛОГ И СПОРТОТ	899
104. Сулејмани Умит, Челик Махмут - МЕТОДИ И ТЕХНИКИ НА ЧАСОВИТЕ ПО ТУРСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ СПОРЕД ПРОЦЕСИТЕ НА КОГНИТИВНОТО УЧЕЊЕ	905
105. Тамкина Вера - МУЗЕЙНОЕ ЕКСПОНИРОВАНИЕ КАК ХУДОЖЕСТВЕННА ПРАКТИКА НА СОВРЕМЕННОМ ЕТАПЕ.....	915
106. Танеска Александра П., Здравковска-Адамова Благојка - ИСКАЖУВАЊЕ МИНАТОСТ СО СУМ И ИМАМ-КОНСТРУКЦИИТЕ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК СО ОСВРТ НА НИВНИТЕ ЕКВИВАЛЕНТИ ВО АЛБАНСКИОТ ЈАЗИК.....	923
107. Тантуровска Лидија - „МАША И МЕДВЕДЪ“ НА МАКЕДОНСКИ	933
108. Тасевска Марица - ЗАСТАПЕНОСТА НА ГЕРМАНСКИТЕ ЈАЗИЧНИ ВАРИЕТИТЕ ВО АВСТРИЈА ВО УЧЕБНИЦИТЕ ПО ГЕРМАНСКИ Ј АЗИК КАКО СТРАНСКИ ЈАЗИК „SCHRITTE INTERNATIONAL”.....	943
109. Тернова Татјана - ИСТОРИЧЕСКАЯ КОНЦЕПЦИЈА А. МАРИЕНГОФА В РОМАНЕ «ЕКАТЕРИНА»	951
110. Тефова Маја Ѓ. - ВОСПИТНО-ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС / НАСТАВАТА ДЕНЕС	959
111. That Thanh-Vân Ton – LA COMMUNE DE PARIS: UNE PAGE D’HISTOIRE MÉCONNUE, DÉFORMÉE VOIRE OUBILÉE.....	971
112. Тихонова Ольга - ОСНОВЫ ТИПОЛОГИИ И ЭВОЛЮЦИЈА РОМАНТИЧЕСКОГО ГЕРОЯ В ЛИТЕРАТУРЕ XIX ВЕКА	979
113. Тодорова Марија, Коцева Весна - ШПАНСКИОТ ЈАЗИК ВО ВИСОКОТО ОБРАЗОВАНИЕ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА.....	989
114. Тоевски Свето - ЗНАЧЕЊЕТО НА СОВРЕМЕНИТЕ ПЕДАГОШКИ ТЕОРИИ И НА ЕФЕКТИВНАТА ИНТЕРАКТИВНА НАСТАВА - ПОГЛЕД НА ПРАКСАТА НА МАКЕДОНСКИТЕ ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТИ И НА ЈАЗИЧНИОТ ОДДЕЛ НА МИТ ИНСТИТУТОТ	997
115. Трајкова Мира - АКЦИОНА ПЕРСПЕКТИВА ВО УЧЕБНИЦИТЕ ЗА НАСТАВАТА ПО ФРАНЦУСКИ КАКО СТРАНСКИ ЈАЗИК: AGENDA И VITET	1017
116. Уланска Татјана, Кузмановска Драгана, Кирова Снежана - СЕМАНТИЧКА СПОРЕДБА НА ТЕРМИНОЛОГИЈАТА НА СРОДСТВО ВО АНГЛИСКИОТ И ГЕРМАНСКИОТ СО МАКЕДОНСКИОТ И СРПСКИОТ ЈАЗИК	1029
117. Фролова Анна - ЯЗЫК КЛАССИКИ И ЯЗЫК СОВРЕМЕННОСТИ В ПЬЕСАХ-РЕМЕЙКАХ С. КУЗНЕЦОВА И О. БОГАЕВА «НЕТ ПОВЕСТИ ПЕЧАЛЬНЕЕ НА СВЕТЕ...» И С. ЖАТИНА «РОМЕО И ДЖУЛЬЕТТА: ВОРОНЕЖСКИЕ СТРАДАНИЯ».....	1035
118. Холина Дарња - ЭКСПРЕССИВНЫЙ СИНТАКСИС В ПОЭЗИИ У.Б. ЙЕЙТСА.....	1043

119. Хохонин Дмитрий - МЕТАФОРИЧЕСКОЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЕ НАИМЕНОВАНИЙ ЛИЦ, СВЯЗАННЫХ С МУЗЫКАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ И ПРОФЕССИЕЙ	1053
120. Христовска Соња – ЈАЗИКОТ ВО МОИТЕ СОНОВИ И СОНОВИТЕ НА МОИТЕ БЛИСКИ	1063
121. Цветановски Гоце - МАКЕДОНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА НЕКОИ РУСКИ ФРАЗЕОЛОГИЗМИ	1071
122. Цубалевска Мери - АСПЕКТИ НА ПРОУЧУВАЊЕ НА СТАРΟΣЛОВЕНСКАТА ЛЕКСИКА	1079
123. Челик Махмут, Сулејмани Умит - КРИТИЧКИ ОСВРТ КОН ЗБИРКАТА РАСКАЗИ „СЕДМОГЛАВИОТ ЏИН“ НА МУСТАФА КАРАХАСАН	1089
124. Чернобаева Алла - ПРЕДСТАВЛЕНИЯ О ГРЕХЕ И О ВОЗМЕЗДИИ В ВОРОНЕЖСКИХ ДУХОВНЫХ СТИХАХ	1097
125. Чуносова Ирина - РАЗВИТИЕ ВЫРАЗИТЕЛЬНОСТИ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ РЕЧИ: ПРАКТИЧЕСКИЙ АСПЕКТ	1103
126. Швецова Ольга - ЯЗЫКОВОЙ ОБРАЗ АНТИУЧЁНОГО (НА МАТЕРИАЛЕ ПОВЕСТИ И. ГРЕКОВОЙ «КАФЕДРА»).....	1109
127. Шутаров Васко - ДИНАМИЗИРАЊЕ НА КУЛТУРНАТА ДИПЛОМАТИЈА ВО РУСКО-МАКЕДОНСКИТЕ ОДНОСИ, НАЈНОВИ ПОКАЗАТЕЛИ.....	1117

ЦРКОВНОСЛОВЕНСКИТЕ ЛЕКСИЧКИ ЕЛЕМЕНТИ ВО ПОЕЗИЈАТА НА МИХАИЛ РЕНЦОВ

Лилјана Макаријоска, Жаклина Ѓорѓиоска

Апстракт: Црковнословенскиот јазик е јазик употребуван во средновековието, па сè до појавата на народниот јазик во почетокот на XIX век и претставува богат извор на лексика на која се навраќаат и современите литературни дејци. Од современ аспект црковнословенизмите се дел од архаичната лексика, а мал дел од нив се застапени во *Толковниот речник на македонскиот јазик*. Несомнено, нивната употреба не се сведува само на црковно-религискиот стил и впечатлива е застапеноста на црковнословенските лексички елементи во творештвото на Славко Јаневски, Анте Поповски, Михаил Ренцов, Паскал Гилевски, Венко Андоновски, Драги Михајловски, Благоја Ристески и др. Најчесто црковнословенизмите (на пр.: *глаголи, аште, велми, двер, отроче, плот, прелест, твар* и др.) се употребуваат во согласност со нивните значења во црковнословенскиот јазик. Предмет на нашиот интерес се црковнословенизмите во поетскиот опус на Михаил Ренцов, кои придонесуваат за поголема експресивност и оригиналност на неговиот јазичен израз. Се izdelуваат црковнословенските лексеми: *двер, погубел, плот, прелест, промолви, скрб(и), слово, соблазна, твар*, употребени без особено отстапување од значењата што ги имале во црковнословенската писменост, а од зборообразувачки аспект особено се впечатливи бессуфиксните образувања: *покора, покаја, утеха, вик, гнас, од, плач, страд, урек, изгон, издах, невид, насет, раскап, окај, покај, повеј, опстој*, како и сложенките: *ангелогласен, благогласен, богоразумен, духоплоден, духоугоден, медоточен, светлозрачен*, изразите со библиско потекло итн.

Клучни зборови: лексика, црковнословенизми, поетски стил

Присуството на црковнословенските елементи во современата македонска литература главно се однесува на лексиката и на зборообразувањето¹. Некои лексеми се составен дел на македонскиот

¹ На употребата на црковнословенизмите во македонскиот јазик се осврнуваат и: Гилова (1976: 67–72, 1977: 149–180, 1983: 3–12), Угринова-Скаловска (1976: 1–9, 1999: 689–694), Чундева (1986: 183–197), Макаријоска (1995: 131–139, 2007: 104–109, 2013: 49–61), Црвенковска (2001: 89–96), Макаријоска, Павлеска (2012: 87–100), Макаријоска, Ѓорѓиоска (2013: 115–128).

стандарден јазик, а се izdelуваат и оние што се чувствуваат како архаизми (Макаријоска 1995: 138). Современата македонска поезија не го одбегнува религиозното и односот кон него е покомплексен, па речиси нема поет што на своевиден начин не го допрел религиозното², а тоа пак се одразува и на употребата на црквенословенизмите.

Предмет на нашиот интерес е поетскиот опус на Михаил Ренцов од аспект на богатиот јазичен израз што се должи и на изобилството од архаичната лексика, која му дава посебен дух на поетскиот израз izdelувајќи го како индивидуален и препознатлив.

Ренцов се вбројува во најзначајните македонски литературни творци. Автор е на дваесетина книги поезија³, неколку книги раскази⁴, наградувани со домашни и меѓународни признанија⁵.

Ренцов истакнувајќи дека ѝ припаѓа на третата генерација писатели (покрај Петре М. Андреевски, Радован Павловски, Јован Павловски и др.) вели: „го откривавме сопствениот јазик, се откривавме самите себеси и тоа донесе големи успеси ... таа генерација која сега е во трета доба, тешко ќе ја надминат затоа што јазикот и литературата поинаку ги доживуваше“ (интервју, Дневник, 21.10.2013).

Во Предговорот на својата драмска поема Апокалипса (2002: 9) Ренцов се прашува: *Кои се основите на моето писание, каде е источникот на моето вдахновение?* Тој „не се задоволува со едноставно преточување на мислите и чувствата во стиховите“, туку ја прифаќа религиозноста како творечко начело, па би можело да се заклучи дека песната за него има сакрална вредност, а создавањето на песната го поврзува со молитвата или според стиховите: *Кога ги подготвувам Зборовите за песна – Рацете ми се склопуваат За молитва* (ХМ: 117), *И Повторно Таа Песната Тивката Молитва За спас* (ВБ: 193) итн.

Според Тасевски-Етернијан (2008: 13–14) „трагајќи по трансценденталниот исход на сето видливо и невидливо, тој се

² Библијата е извор на мотиви за македонската поезија – мотивот за создавањето на светот, пророкувањето, смртта и воскреснувањето, рајот, односот кон вечноста, релацијата Бог – човек воопшто, се најчестите мотиви во македонската поезија зародени од Библијата (Владова 1995: 91–92).

³ „Иселеник на огинот“ (1965), „Нокно растење на зборот“ (1967), „Каде од оваа страна“ (1968), „На работ од сонот“ (1972), „Страв“ (1976), „Полноќ“ (1979), „Нерези“ (1982), „Аутодафе“ (1985), „Земја. Потоп“ (1991), „Шпил 33“ (1994), „Вечната, бесконечната“ (1996), „Јас оксиморон“ (1998), „Псалми“ (2000), „Галичица“ (2007), Издишки (2013), како и на поезија за деца: „Сонување, патување“ (1991), „Ангела сонува“ (1998), поезија, сонети „Феникс“ (1987), лирска поема „Тој“ (1993), драмска поема „Апокалипса“ (2002).

⁴ „Захариј и други раскази“ (2004).

⁵ Застапен е во голем број македонски и странски поетски антологии, а избори од неговата поезија се објавени на српски, бугарски, албански, романски, руски, англиски и француски јазик.

издигнува над стварноста и се вктовува зад појавното. Оттука, сосема очекувано, песната добива епифаниски својства и не ретко претставува разговор со Бога. На пр. *Дали доаѓаш Или не оставаш Господи?* (Пс100, ХМ: 171); *Прибери ги Господе Тие се кон Тебе Устремени: Моите пилци-зборови* (Пс14, ХМ: 148), *Боже мој Господ наш* (А: 21). Во своите „Псалми“ Ренцов „ја реактуелизира библиската псалтирска конвенција според која со самата песна или запис се слави Господ, преку обраќање кон Создателот на сето видливо и невидливо што има функција на молитва ..., а во поетовите псалми се врши реактуелизација и на идиолектот присутен во библиските псалми“. Во песните се преземаат библиските епитети коишто му се придаваат на Бог, а кои истовремено можат да функционираат и самостојно, како негово именување. Сп. и наслови на песни: *Псалтирон* (НМ: 117), *Псалм за непостојаниот* (ХМ: 57)

Застапеноста на црковнословенизмите се огледува во религиската терминологија, на пр.: **ангел**: *Во душата ми се скрил Ангел Златокрил* (ВБ: 55), **апостол**: *Поминале по неа ангели Апостоли, ждреци* (В: 209), **архангел**: *Кој архангел, Бог кој, Која сотона?* (НМ: 126), *И архангелите Светиот И Лукавиот* (А: 28), **жрец**: *Апостоли, жреци и мудреци* (НМ: 133), *Заумен жрец* (ХМ: 177), **пророк**: *Ко што Пророкот Прокоби Така И Би* (А: 58), **проповед**: *расте Мудротото Дрво Под кое ги слушам проповедите* (ХМ: 144) итн.

Од црковнословенските лексички елементи во поетскиот израз на Ренцов ги посочуваме и: **блажен**: *Блажена гранко Дрво* (ВБ: 60); *Блажен е Зракот Што ми ги затвора Очите* (ВБ: 199); *Сакаш блажен глас, Сакаш?* (Т: 55), **вдахновен**: *Еве дрво вдахновено Трепери, молитви, пее* (ВБ: 116), **внуши**: *Оче мој, Внуши ми Прелест нова* (НМ: 135), **возвишен**: *Си ја грабна мислата возвишена* (ХМ: 120), *О, севишен ти, О возвишен ти* (ХМ: 170), **возљуби**: *Прв ве Возљуби Од вашите Гревови* (А: 31), **возљубен**: *О, возљубен ти, Заступи* (ХМ: 166), **вознесе**: *Услиши ми го Зборот И со Зборот ме Вознеси* (ХМ: 139), **восхвали**: *Восхвали: Благородните, Духоплодните*, (ХМ: 168), **двер**: *Отвори ги тајните двери далечен Гласу* (НМ: 132), **исцели**: *Дај ни сила Раните да ги исцелиме* (Пс79, ХМ: 162), **коби**: *Грачи Чарна Птица Коба Коби* (А: 37), *Коби Кобник Црв* (А: 24), **милост**: *мир и милост шепнат, устат* (Пс82, ХМ: 165); **милостив**: *Милостив, ако Си* (ХМ: 139), **молитви**: *Монахот-темнината Крај неа сам Скрби Скрби И Молитви* (ХМ: 120); *Пеат и молитват Во мојот храм* (ВБ: 26); *За да Ти молитвам* (НМ: 149), **молитвено**: *И молитвено ја Запишувам* (ХМ: 145), **непорочен**: *Непорочна е мојата рака; Непорочна е мојата нога; Непорочни се зборовите мои; Непорочна е мојата мисла; Песната моја непорочна* (ХМ: 153), *Сохрани: Непорочните, Медоточните* (ХМ: 167), **овоплоти**: *Го овозможи човекот* (А: 15), **одежда**: *Затскриени под одежди, ризи, раса* (Пс82, ХМ: 165), *По една одежда, убава одежда Од трње* (ХМ: 108), **отвед**: *За сите најдов ответ* (ХМ: 67), **пастир**: *Пастирите патот да си го пронајдат* (ХМ: 144), **плот**: *Духот И Плотта* (А: 27), **погибел**: *На*

гибелта И погибелта (А: 22), помаза: Помази ме Со твоите Небесни капки (ХМ: 161), помазан: Со крв сме помазани (А: 71), презре: Презри: Среброљупците, Кобниците (ХМ: 169), Презри: Злобниците, Безмилосните, Злосните (ХМ: 170), промолви: Не се обсирна ни промолви (НМ: 120), псалми: За да Ти псалмам За да Ти молитвам (НМ: 149), риза: Ја наметнувам темната риза (ХМ: 111), сиреч: И тивко, сосема тивко (сиреч: шепнеж) (ХМ: 55), (о)скрби: Крај неа сам Скрби Скрби (ХМ: 120), Скрби И Молитви (НМ: 120), Од тоа Господ се оскрби (А: 15), сласт: Занесени по сласта и по власта земна (ХМ: 165), слово: Благо Слови – Слово Благо (ХМ: 135); Ухната во Словото Во првата изуст (ХМ: 140), Се исполнува словото на сказанието (А: 29), соблазна: Дрвото на соблазната (НМ: 151), се соблазни: Се прелага, се соблазни (А: 15), сохрани: Сохрани: Мудрите, Благодатните ... (ХМ: 167), Сохрани: Непорочните, Медоточните, Светлообразните... О, севишен ти, Сохрани (ХМ: 167), твар: И билјето и сета твар (А: 15), (ис)тлее: Кога тлее Тогај Пее Дури сосем Не Истлее (Т: 15).

Изборот на одделни црковнословенски зборообразувачки елементи може да се заснова на потребата од стилска диференцијација, односно е во функција на стилско варирање и претставува свесен стилистички пристап за поголема експресивност.

Во духот на црковнословенската традиција е и употребата на бессуфиксните образувања: **коба**, **прокоба**: *Време е На кобата И прокобата (А: 21), Коба Коби (А: 37), покора: Нашата Покора Чуј ја (А: 84), покаја: И нашата Покаја Услиши ја Алилуја (А: 84), утеха: Сакаш утеха и спокој, Сакаш? (Т: 55), вик: Вик И Крик Очај (ХМ: 177), гнас: Покажани ко зло и гнас? (ХМ: 52), од: со химничен од: (ХМ: 73), плач: Јасен е плачот Песната на внатрешната убавина (ВБ: 23), скрб: Време е На Скрбта (А: 22), страд: Ми ја дари страдта од песната (НМ: 149), Гладта Страдта (А: 69), изгон: Човекот со изгон го накажа (А: 15), издах: На издах Глас ми чуј: На животи Грешен бев Помилуј (ХМ: 137), прелест: Оче мој Внуши ми Прелест нова (НМ: 135), привид: ни ги одзема привидот и видот (ХМ: 39), И за невид црни очи (ХМ: 44), насет: На блаженство носи насет (ХМ: 47), незасит: незаситта во зборовите (НМ: 149), раскап: Од раскап И Смрад (А: 58), стравојад: и стравојад до неа (ХМ: 74), урек: И урекот и мракот (НМ: 127), окај, покај: Време е ... На окајот И покајот (А: 21), повеј: Што ли бараше тој топол повеј (НМ: 128), опстој: Опстој врз столбот (ХМ: 65), тагопој: Јас Глобок Тој Тагопој (Т: 15).*

Кај префиксните образувања се изделува употребата на префиксите **без-**: *Запишува монах грешен Безутешен (ВБ: 112); И сводот небесен и бесконечен (ХМ: 127), воз-*: *го воздигна Го умилу, го возљуби (А: 15), Цара Бога Возгласуваат (А: 81), И со Зборот ме Вознеси (ХМ: 139), Восхвали: Благородните ... (ХМ: 168), у-*: *Го умилу (А: 15), Унижени, Покажаните свезди паѓаат (ХМ: 59), И во мене ако Си Услиши ми го Зборот (ХМ: 139).*

Во согласност со состојбата во црковнословенскиот јазик е продуктивноста на суфиксот **-ние**: *вдохновение, вознесение, искушение, олеснение, претсказание, привидение, пригрешение, сказание, спасение, утешение*. На пр.: *Ме јаде вдохновението* (ХМ: 110), *Чека на моето вознесение* (С: 28), *Прическа-искушение И Воз-не-се-ни-е* (Т: 19, ХМ: 181); *Доаѓа тоа дално претсказание* (НМ: 132), *Вјавајќи на своето привидение* (ХМ: 75), *Волното И Неволното Пригрешение* (ХМ: 161), *Како Олеснение Одамна Чекана Како Спасение* (А: 22), *словото на сказанието* (А: 29), *И дај ми Дај ми утешение* (ХМ: 161), *Ако нема Измисли утешение* (ВБ: 179); *Нема утешение Нема спасение* (Т: 61). Ги бележиме и образувањата со суфиксите **-ие**: *Господ Од небитие сотвори сè* (А: 15), *Како во среќни мигови на сладострастие* (ХМ: 69), **-ец, -ник**: *Незнаен игралец* (ХМ: 27), *Вечен Ис-Ку-Ше-Ник*“ (Т: 61), кај придавките со суфиксот **-телен**: *Кон успокоителниот мир* (ХМ: 70), *Облак-утешителен* (ВБ: 42) итн.

Забележлива е поголемата честота на сложенките, коишто се мошне експонирани во црковнословенскиот јазик, на пр. со прва компонента: **ангело-**: *Восхвали: Ангелогласните, Духоугодните, Милостивите* (ХМ: 168), **благо-**: *Од благогласните злости* (НМ:150), *Сохрани: Мудрите, Благодатните Благодетивите* (ХМ: 167), *Или Кога го благословувам Јадењето* (ВБ: 23), *А ветките тивко, тивко благоустат* (ХМ: 51), **душо-**: *Заступи: Душогрејните, Лебородните* (ХМ: 166), **медо-**: *Заступи: Лаченосците, Медоточните* (ХМ: 166), **милно-**: *Лица е на смртта милноуста* (ХМ: 43), *И милноусните пакости* (НМ: 150), **мрако-**: *Презри: властољупците, Лажнообразните, Мракообразните* (ХМ: 170), **се-** (< **все-**) *О, севишен О, возвишен ти* (ХМ: 164), *О, Боже, О, семожен* (А: 30), *И возвишен и во сè, Ако Си Сеприсутен* (ХМ: 139), **светло-**: *Сохрани: Светлозрачните* (ХМ: 167), **сладо-**: *Како во среќни мигови на сладострастие* (ХМ: 69), **сребро-**: *Презри: Среброљупците, Кобниците ...* (ХМ: 169)

Црковнословенските лексички елементи во поезијата на Ренцов се користени како силно експресивно средство, односно преку јасно обмислениот избор на стилско-изразните средства се одразуваат стилско-изразните вредности на црковнословенскиот јазик.

Поезијата на Ренцов се карактеризира со ретки, но нијансирани архаизми, црковнословенски лексеми како што се: *двер, погубел, плот, прелест, промови, скрб(и), слово, соблазна, твар*. Иако недоследно, црковнословенизмите се употребуваат без особено отстапување од значењата што ги имале во црковнословенската писменост, на пр. . Од зборообразувачки аспект се забележува употреба на суфиксните образувања со **-ние, -ие, -ник, -тел, -телен**, а впечатливи се бессуфиксни образувања: *покора, покаја, утеха, вик, гнас, од, плач, страд, урек, изгон, издах, привид, невид, насет, незасит, раскап, страхојад, окај, покај, повеј, опстој*, во врска со префиксацијата во авторовиот јазичен израз се вградени префиксираниите: ... За поголема стилска изразност Ренцов со голема

умешност ги употребува сложенките: *ангелогласен, благогласен, богоразумен, духоплоден, духоугоден, медоточен, светлозрачен, светлообразен*, изразите со библиско потекло итн.

Литература

Владова Јадранка 1995: Религиската литература на македонски јазик, *Języki słowiańskie 1945–1995*, Opole, 87–94.

Гигова Мирјана 1977: Црковнословенската лексика во македонските народни приказни, *Македонистика*, бр. 1, 149–180.

Макаријоска Лилјана 1995: Црковнословенските елементи во лексиката на македонската проза (1945–1955), *Македонскиот јазик од 1945 до 1955*, Скопје, 131–139.

Макаријоска Лилјана, Павлеска Бисера 2012: Употребата на религиската лексика денес, *Современите лингвистички истражувања во македонистиката и придонесот на македонските лингвисти во стабилизацијата и во стандардизацијата на јазичната норма на македонскиот јазик*, Јазикот наш денешен кн. 21, Скопје, 87–100.

Макаријоска Лилјана 2013: Црковнословенските лексички елементи во романите на Драги Михајловски, *Спектар*, бр. 62/2013, Институт за македонска литература, Скопје, 49–61.

Макаријоска Лилјана, Ѓорѓиоска Жаклина 2013: Црковнословенизмите во романите на Венко Андоновски, *Македонскиот јазик како средство за комуникација и како израз на културата*, Јазикот наш денешен, кн. 23, Скопје, 115–128.

Минова-Ѓуркова Лилјана. 2003: *Стилистика на современиот македонски јазик*, Скопје.

Ренцов Михаил 2008: *Храм. Молитви*, предговор Ј. Тасевски-Етернијан, Микена, Битола.

Угринова-Скаловска Радмила 1999: Архаизирање на јазикот во романите на Славко Јаневски, *Српски језик*, год. IV, бр. 4/1–2, Београд, 689–694.

Црвенковска Емилија 2001: Црковнословенската традиција во македонската литература, *Слободата на јазикот во творештвото*, МАНУ, Скопје, 89–96.

Чундева Нина 1986: Стилски маркираните единици во јазикот на Славко Јаневски, *Македонски јазик XXXVI–XXXVII*, Скопје, 183–197.

Скратеници

А – Ренцов Михаил, *Апокалипса*, Скопје, 2002.

В – Ренцов Михаил, *Веда*, Мисла, Скопје, 1985.

ВБ – Ренцов Михаил, *Вечната бесконечната*, ЗУМПРЕС, 1996.

НРС – Ренцов Михаил, *На работ од сонот*, Мисла, Скопје, 1972.

С – Ренцов Михаил, *Страв*, Македонска книга, Скопје, 1976.

Т – Ренцов Михаил, *Тој*, Детска радост, Скопје, 1993.

ХМ – Ренцов Михаил, *Храм. Молитви*, Микена, Битола, 2008.